

Nr 555.

Av herr Lövgren m. fl., i anledning av i Kungl. Maj:ts proposition, nr 255, upptagna förslag angående avveckling av arbetslösheten å Seskarö.

Kungl. Maj:t har genom propositionen nr 255 förelagt riksdagen förslag, som avse att bringa hjälp till befolkningen på Seskarö. Uti detta Kungl. Maj:ts förslag förutsattes att ön skall avfolkas och all industriell drift nedläggas för framtiden. 255 000 kronor skola offras för att inlösa arbetarnas egna hem och 100 000 kronor användas till flyttningsbidrag m. m. Klart är emellertid att statens utgifter icke komma att stanna vid detta belopp utan det sannolika är att ytterligare 355 000 måste offras, innan Seskaröhistorien är likviderad. När allt kommer till allt lider således Kungl. Maj:ts förslag av en svaghet, ty säkert är ju icke att icke en enskild företagare sedan dessa pengar offrats åter kör igång industrien på Seskarö, åstadkommer en befolkning, som gör hela den aktion man nu planerar till lek och ingen nytta.

Betraktar man Seskarö ur synpunkten av på objektiva grunder fotade omdömen, så måste man erkänna att sågverksindustri lika väl kan försiggå där som på något annat ställe inom detta land. Visserligen kan det sägas att ön icke lämpar sig för anläggandet av en sulfatmassafabrik på grund av det omgivande vattnets salthalt, men sedan numera masonittillverkningen blivit en realitet, vilken kan konsumera sågverkens avfall med minst lika stor fördel som sulfatfabrikerna, torde man icke behöva tveka om förläggningen ur rationell synpunkt.

Disponent Vilhelm Ekman i Korsnäs anförde häromdagen vid industriförbundets årsmöte, enligt referat i pressen, att riksskogstaxeringens siffror skulle få en verkligt praktisk betydelse först om man erhöle en årlig virkesbalans för olika ådalar och övriga trakter. Virkesbalansen skulle klarlägga förhållandet mellan över- och underavverkning, så att industrien ifråga kunde flyttas. Skogspolitiken har nog i alla tider förts på en höft, men tiden är kommen för att vi skola slå in på andra vägar. Frågan om den årliga virkesbalansen är en av den träförbrukande industriens allra viktigaste. För sin lösning kräver den dock statsmakternas bistånd. Detta är så sant som det är sagt, men statsmakterna torde ha anledning att bedöma saken ur vissa synpunkter, som icke disponent Ekman låter komma till synes. Uppenbart är att det ur statsnyttans synpunkt är riktigast, om man

vid mynnet av varje större floddal har en industri, som konsumerar den på älven nedflottade virkesmängden. Någon större skillnad ur klimatologisk synpunkt föreligger icke mellan Torne älv längst i norr och Dalälven ur jordbrukssynpunkt. Följaktligen måste man säga att lika väl som jordbruket vid Dalälven och Ångermanälvens mynning bör äga det avsättningsområde som en industri skapar på grund av dessa floddalarnas virkestillgång, likaväl bör Torneälven vid sitt mynne äga en industri, som ger dess jordbrukare avsättning för sin produktion. Så mycket viktigare är detta som Torneälven är en gränsälv och man har exempel på finska sidan att blicka på. Inom samma område som på svenska sidan representeras av Neder-Torneås kommuns kuststräcka har man på finska sidan från Kemi norrut räknat en industri, som tillverkar cirka 70 000 standards sågade trävaror och 60 000 ton sulfit- och sulfatmassa. Ett större fattigdomsbevis än det som skulle föreligga, om svenskarna icke kunde hålla liv uti en industri, som förädlade 9- à 10 000 standards kan man icke gärna tänka sig. Torneälven för dock årligen cirka 6 miljoner kubikfot timmer ned till havet från den svenska sidan. 40 procent av detta timmer vore tillräckligt för att hålla Sandviks sågverk på Seskarö igång och till två tredjedelar onödiggöra den utflyttning, som Kungl. Maj:t nu föreslår.

Genom motion till förra årets riksdag framlade undertecknad Lövgren förslag, som syftade till driftens återupptagande vid Sandviks sågverk. Detta förslag vann icke riksdagens bifall, men en undersökning av förhållandena igångsattes. Denna undersökning är nu slutförd av en kunglig kommitté. Resultatet föreligger i form av ett betänkande, vari man hemställer om vissa åtgärder för att aveckla Seskarö-frågan. Pro primo föreslår kommittén, att en järnväg skall byggas från Haparanda till Karl Johans stad och kombineras med en hamnanläggning. Pro secundo anser man, att ett järnvägsbygge från Morjärv till Kalix och Karlsborg som slutpunkt skulle vara ägnat att bereda Seskarö-bornas sysselsättning under den övergångstid, som behöves för deras omplanterande i annan jordmån och på annan ort. I sista hand föreslår kommittén och under stor tveksamhet att domänverket av statsmakterna skulle åläggas att igångsätta driften vid Sandviks sågverk för något år framåt.

Under ledning av en skicklig sågverksman råder det icke något tvivel därom att icke Sandviks sågverk skulle efter viss modernisering kunna göras konkurrenskraftigt. Kalkylerna äro icke så avskräckande som Seskarökommittén och andra vilja göra gällande. Borträknar man den abnormt höga ränteberäkningen, som gjorts i kalkylen, och tar man i övrigt vara på möjligheten att driva företaget efter ekonomiska linjer, så torde någon förlust icke behöva uppstå. Skulle likväl en förlust bliva följd, så är det med all sannolikhet lättare för den svenska staten att bära dessa uppoffringar som en sådan förlust skulle nödvändiggöra än de som bliva följderna av ett ödeläggande av industrien i Neder-Torneå.

Under hänvisning till det ovan anförda och till den motivering, som anförts av herr Asplund m. fl. i första kammaren i en denna dag avgiven motion, tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 255 ville dels bifalla Kungl. Maj:ts proposition för att myndigheterna skola hava medel för att låta en partiell avveckling av Seskarö-historien ske enligt det i Kungl. Maj:ts proposition angivna programmet dels också anvisa ett belopp av upp till 1 000 000 kronor för att därigenom ge Kungl. Maj:t möjlighet att antingen genom domänverket eller också genom bildandet av ett aktiebolag igångsätta driften vid Seskarö. Formen för ett aktiebolags bildande är given genom dels det förslag, som förelåg uti undertecknads motion förlidet år, dels också uti skapandet av Kalix träindustriaktiebolag.

Stockholm den 9 april 1930.

O. W. Lövgren.

Ernst Hage.

Reinhold Selberg.

Jöran Grapenson.
